

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 „
Negyedévre	1 „

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek,
mint az előfizetési pénzek a „Közművelő-
dés” szerkesztőségének Gyulafehérvára a
várba küldendők.

A pokol tüze.*)

Isaias (33) Quis poterit habitare de vobis
cum igne devorante. Quis habitabit
ex vobis cum ardoribus sempiternis.

Fölötte könnyű és kellemes feladat jutott osztályrészemül, midőn a mélyebb vitákba örömet bocsátkozó asztal-társaságnak**) egy hányt-vetett kérdését e sorokban felfejteni szerencsés vagyok. A tárgy azonban, melyről szólanom kell, nagyon elszomorító. A fájdalmak összesége — a kétségbeesés rettenetes tanyája — a halál birodalma, az irtózat és düh lakhelye — a pokol tüze az, hová gondolatban le kell most szállanom; hogy onnan összegyűjtsem a kinok jalkiáltásait, melyek az örök fergeteg éjjelét betöltik, — hogy egy szikrát hozzak a tűzből, és a vilám nevével az égre irjam fel, mily rettenetes az élő Isten kezeibe jutni, — hogy megerősítsem a hitet azon távoli lakókról és elmondjam, mint messzünnen jövő utas megnevezhetlen szenvedésük történetét, — hogy bevilágítsak egy kissé az ész sugarával az ismeretlen tájakra, hol az elpusztult család, az összezuzott nép, — a gyötrelem nemzedéke lakik.

„Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante. Quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis.“

Hogy pedig ezt annál inkább megtehessem, szíves figyelmük reményében, kijelölöm gondolatmenetemet, mely szerint hivatkozva a szentírás-, atyák-, egyházírók és theologusokra — támaszkodva ugy tekintélyi mint észbeli okokra, kimutatni szándékozom 1-ször, hogy a tulvilág büntetései között határozottan szerepel a tűz is; 2-ször hogy ez a tűz nem képletes értelemben veendő, hanem, hogy realis, psysicus, materialis, szóval: ignis verus, azaz: valóságos tűz; 3-ször hogy ezen valóságos tűznek hatása

van a tiszta szellemekre, az elvált lelkekre s később az újra alkotandó testekre, vagy is ezen tűznek hatása van a feltámadás után és a feltámadás előtt is.

A németeknél az „alvilág istenuője Hel volt, ebből lett „Hölle“. A régi kor classicus vallásai elfogadták, hogy az ember lelke leszáll bizonyos homályos helyre, hol sokáig örömtelen életet folytat. A zsidók Scheol, a görögök Hadesnek nevezték. A szorosabb értelemben vett pokol, hol a gonoszok lelkei vannak, Tartaros, a zsidóknál Gehenna (Ge-hinnom), Hinnom völgye Jeruzsálem mellett, hová a gonosztevők hullái hányattak.

Az érvek ekként sorakoznak: 1-ször szentírás 24 idézettel, 2-ször egyházatyák és írók 26 idézettel, 3-ször theologusok 21 idézettel, 4-szer 12 pontban az idézetekből levont következtetések, 5-ször a tüzkérdés bölesészeti elemzése.

I.

Luc. 16. Quia crucior in hac flamma mitte Lazarum ut intingat digitum suum in aquam et refrigeret linguam meam. — Küld el Lázárt, hogy vízbe mártván ujjahegyét, enyhítse meg az én nyelvemet, mert gyötörtetem e lángban. —

Job. 24. Ad nimum calorem transeat abaque nivium et usque ad inferos peccatum illius. — A fölöttébb való melegre menjen a hóvizekről és pokolig az ő bűne. —

Isaias. 66. Vermis eorum non morietur et ignis eorum non extinguetur. — Az ő férgök meg nem hal, és tűzök el nem oltatik. —

Marc. 9. Bonum est tibi debilem introire in vitam, quam duos pedes habentem mitti in gehennam, in ignem inextinguibilem. — Jobb neked sántán az örök életre bemenned, mint két lábad lévén, a gehenna megolthatlan tűzére vettetned. —

Isaias. 33. Spiritus vester ignis vorabit vos. — Lélekzetetek, mint a tűz megemészti titeket. —

*) Olvastatott az I. szakosztály gyűlésében.

**) A papnövevényben.

Matth. 25. Ite maledicti in ignem aeternum. — Távozzatok tőlem, átkozottak az örök tűzre. —

Deut. 32. Ignis succensus est in furore meo et ardebit usque ad inferni novissima. — Lángoló tűz az én haragom, és égni fogok mind a pokol fenekéig. —

Judith. 16. Dominus omnipotens vindicabit in eis, in die iudicii visitabit illos: dabit enim ignem et vermes in carnes eorum. — A mindenható Ur boszut áll rajtok, itélet napján meglátogatja őket: mért tüzet ad és férgek az ő testökbe. —

Ps. 10. Pluet super peccatores laqueos ignis et sulphur et spiritus procellarum pars calicis eorum. — A bűnösökre töröket hullat: tűz és kénkő és viharok szele az ő kelyhök része. —

Eccles. 7. Vindicta carnis impii ignis et vermis. — Az istentelenek testen való bosszuállás tűz és féreg.

Eccles. 21. Consummatio illorum flamma ignis. — Tűz lángja az ő végök. —

Isai. 33. Quis poterit de vobis habitare cum igne devorante. Quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis. — Ki lakhatik közöletek az emésztő tüzzel? Ki lakik közöletek az örök égéssel? —

Matth. 3. Omnis arbor, quae non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. — Minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágatik és tüzre vetetik. —

Apoc. 14. 18 ete. Stagnus ignis ardentis et sulphur. —

Hasonlólag 2. Thessal. 1. In flamma ignis dantis vindictam iis qui non noverunt Deum. —

2. Petri 3. és 2. 17. Deus angelis peccantibus non pepercit, sed radentibus inferni detractos in tartarum tradidit.

Judith. Ut urantur et sentiant. —

Isaias. XXX. 33. Praeparata est ab heri Tophet, a rege praeparata profunda et dilatata: nutrimenta ejus ignis et ligna multa, flatus Domini sicut torrens sulfuris succendens eam. — El van készítve Tofet régtől fogva, a királytól elkészítve mélyen és szélesen: annak tápláléka tűz és sok fa, az Ur fuvalása, mint kénkő-patak meggyújtván azt. —

Apoc. 18. 7. Duplicate duplicia secundum opera eius, in poculo quo miscuit, miscete ei duplum quantum glorificavit se et in deliciis fuit, tantum date ei tormentum et luctum.

Apoc. 21. 8. . . . minden hazugoknak az ő részök a tüzzel és kénkövel égő tóban leszen. —

Mát. 8. 12. Az ország fiaí pedig kivetetnek a külső sötétségre: ott leszen sirás és fogak csikorgatása. —

Apoc. 19. 20. Elevenen vették e kettő a kénkövel égő tüzes tóba. —

Apoc. e 20. v. 9. De az Istentől tűz száll le a mennyből s ez megemésztí őket, és az ördög, ki elesábitoíta őket, a tűz és kénkő tavába vetetik. —

Apoc. v. 14. A pokol és a halál pedig a tűznek tavába veteték. —

1. Cyprian serm. de ascen. Dni. incorruptibiles flammae, nudum corpus allambent, ardebit purpuratus dives inter sartagine et flammis miserabilia corpora cremabuntur.

Paradisus Dei testibus floret, negatores gehenna complexa aeternum ignis mordescit. — A meztelen testet nyaldossák a romolhatlan lángok, égni fog a biboros gazdag, és lángok között fognak izzani a nyomorult testek. A paradicsom Isten ta-

nuival diszeleg, a megtagadókat a gehenna örök tüze marlossa. —

2. Cyrill. Alexand. Propter corporis voluptates igni trador. — A test gyönyöreire miatt tűznek adatom át. —

3. Gregor. Sicut electos beatitudo laetificat, ita credi necesse est quod a die exitus sui ignis reprobos exurat. — Valamint a választottakat a boldogság örvendezteti meg, úgy himni kell, hogy kimulásuk napjától kezdve égeti a gonoszokat a tűz.

An ignis inferni corporeus sit respondet, corporeum esse non ambigo. Per ignem corporeum, mens etiam incorporea torquetur. — Valóságos-e a pokol tüze? feleli: valóságában nem kétkedem. Az anyagi valóságos tűz által az anyagtalan lélek gyötörtetik. —

4. Augustinus. l. 12. civ. Dei. Nihil minus veris quamvis miris modis etiam spiritus incorporeos posse poena corporalis ignis affligi. Adhaerebunt spiritus incorporei corporeis ignibus cruciandi. Non ut ignes eorum junctura inspirentur et animalia fiant, sed ut dixi, miris et ineffabilibus modis adhaerendo, accipientes ex ignibus poenam. Gehenna illa, quod etiam stagnum ignis et sulphuris dictum est, corporeus ignis est. — Igazi ámbár csodás módokon szenved a test nélküli szellem az anyagi tüztől, hogy gyötörtessenek a tűzhöz fognak tapadni, nem hogy a tüzet élesztenék avagy állatiasokká válnának, hanem mint mondám csodás és kimondhatatlan módokon szenvedik el a tüztől büntetésüket. Az a gehenna, mely tűz és kénkő-tónak is mondatik, valóságos anyagi tűz.

5. Hugo Eterianus. Unus gehennae ignis est in inferno, sed non uno modo omnes cruciat — nec est in dubitationis parte locandum, ignem illiusmodi esse corporeum in quo certum est spiritus cruciari. — Egy a gehenna tüze a pokolban, de nem egyféleképen kínozza és nem kell róla kétkedni, hogy az anyagi tűz, melyben bizonyos, hogy a szellemek is szenvednek.

6. Hugo de S. Victore. Verissime auctoritate sacri eloquii et catholicae veritatis probatur testimonio, corporali et materiali igne, animas etiam nunc ante susceptionem corporum cruciari. — A szentírás tekintélyével és a cath. igazság tanúságával bizonyítható be, hogy anyagi, valóságos tüzzel kínoztatnak a lelkek most is a test fölvétele előtt.

7. Hieronymus. Matth. 10. Duplicem autem esse gehennam nimii ignis et frigoris, in Job plenissime legimus. De quibus innumera pendent poenarum genera. — Kettősnek olvassuk a gehennát Job könyvében, a tűz és fagy gehennájának — melyekből azután a büntetések számtalan neme folyik.

8. S. Basilius in Ps. 28. Ignem autem qui diabolo et angelis ejus in supplicium paratus est, voce Domini intercedi reor, ut cum duae sint in igne facultates, quarum una comburit, altera illustrat, ignis quidem asperitas atque torquendi proprietates iis, qui adustione digni sunt, servetur, illius vero splendor et claritas ad hilaritatem eorum, qui laetam ac beatam vitam acturi sunt, destinetur.

9. Minutius Felix in Octavio n. 35. nec tormentis modus nullus aut terminus — illic sapiens ignis membra urit ac reficit, carpit et nutrit. — Nincs ott a gyötörelmeknek sem módja, sem határa, a tűz a tagokat égeti, de fenn is tartja, rongálja, de táplálja is.

10. Lactantius die. inst. l. 7. c. 21. idem igitur divinus ignis una eademque vi atque potentia et cremabit impios et recreabit. — Ugyanazon isteni tűz, ugyanazon erő és hatalommal a gonoszokat sorvasztja és felüldíti.

11. Chrysostom. hom. 4. összehasonlítja a pokoltűzét Sodoma és Gomorrha tűzével.

12. Ephraem in serm. exeg. t. 2. omnes debent fateri ac credere seculi videlicet illius ignem hoc nostro longe atrocioiorem. Ignis ille nunquam restringendus non absument, quos torquet, miseros, nec enim absumere iussus est, sed urere ac torquere. — Mindnyájunknak meg kell vallanunk.

13. Justinus in apol. pro christianis ad senatum.

14. Maximus epist. ad cubicularium.

15. Ambrosius. 16. Petrus Damianus, 17.

Prosper.

18. Innocent III. 19. Bonaventura.

20. Pacianus in paraen. ad poenit. n. 11.

21. Theodoretus in Ps. 28.

22. Gregorius magnus. l. 9. c. 66.

23. Isidorus hispal. de sumo bono. l. 1. c. 3.

24. Cyrill. hierosol. cat. 18. n. 19.

25. Orosius.

26. Prudentius. — stb.

I. Suarez de angelis l. 8. dicitur haec poena sensus, non quia per actus sensuum, vel potentiam sensitivam sustineatur, sed quia causam et originem habet ab aliquo sensibili corpore. Antiquus fuit error dicentium, ignem qui daemones cruciare dicitur, non esse verum ac proprium ignem, sed per metaphoram sic appellari et metaphoricum inferni ignem deridebant.

Suarez így folytatja: certa ac catholica sententia est, ignem inferni, qui paratus est diabolo et angelis ejus verum ac proprium ignem corporeum esse. Hic est communis sensus scholasticorum omnium, imo et communis sensus Ecclesiae et catholicorum.

II. Liebermann t. 4. instit. theolog. An sit ignis verus, corporeus et materialis, qui dammatus exurit et in animam agit immediate, quamdiu corpore est exuta; — an autem imago tantum acerbissimi doloris, prima sentia in scholis communiter recepta est. — Valóságos-e a tűz, mely az el-kárhozottakat és a lelket égeti, még pedig közvetlenül, míg a testtől távol van, vagy csak a legkeserűbb fájdalom képe az. Előbbi vélemény az iskolákban általánosan el van fogadva.

III. Perronne. (849. lap). Et hic profitemur nos adhaerere sententiae in Ecclesia communiter receptae circa harum poenarum, quae positivae dicuntur, naturam ac qualitatem, quae nempe est de igne materiali et corporeo, haec enim doctrina certa est, ita ut in dubium absque temeritate vocari nequest. — És itt kijelentjük, hogy az egyházban általánosan elfogadott véleményhez csatlakozunk, midőn a túlvilági büntetések természetéről és minőségéről van szó, mely ugyanis a tűz valóságosnak, anyagának nevezi.

IV. Patuzzi Venet (1763).

V. S. Thom. Summa t. 8° q. XCVII. a. 5° qualiter animae damnatorum ab igne isto corporeo puniuntur — alias dictum est. — Szent Tamás tehát ezt elfogadja és ezzel foglalkozik; sőt oly annyira állítja, hogy még magyarázati mód is ad.

Evidenter pedig így szól. S. LXX. q. III. a. respondeo

dicendum est — végig — tomo septimo, és de veritate q. 26. a. 1. cant. genl. l. 3. c. 145. — „Respondeo dicendum quod supposito quod ignis inferni, non sit metaphoricè dictus, nec ignis imaginarius: sed verus ignis corporeus, oportet dicere quod anima ab igne corporeo poenas patitur — ignis ex natura sua habet quod spiritus incorporeus ei conjungi possit ut loco locatum, sed inquantum est instrumentum divinae justitiae, habet ut ipsum quodam modo retineat alligatum.“

VI. P. Szentiványi (Ratio status futurae vitae 1699) ad quaestionem utrum in inferno sit verus ignis, respondet affirmative. Ad quaestionem utrum sit eiusdem rationis ac noster ignis. R. esse in materia acriori et activitatis vehementioris. Ad quaestionem utrum animae damnatorum etiam ante resurrectionem suorum corporum igne infernali torqueantur R. affirmative.

VII. Schouppé. Infernusnak mondatik a pokol mint mélység. Gehenna, a valle idolo, Moloch fuit consecrata — nomine Tophet — ubi perpetuus ardebat ignis. — Igne illo corporeo animae damnatorum torquentur, scilicet eius vis per Dei potentiam ita elevatur ut et animabus corpore exutis et daemonibus, dolores inferat.

VIII. Hurtér. tract. X. pg. 485. Inter varias autem poenas sensus eminet ignis, de quo est quaestio, ntrum sit proprius an metaphoricus tantum. Hoc posterius affirmat Origenes, Calvinus, ex theologis Catharinus. Communis tamen theologorum et fidelium sententia est, ignem illum esse verum ac proprium, temerarium foret a communi sententia recedere. A különböző érzéki büntetések között kiválik a tűz kérdése. Képletesnek mondja ezt Origenes, Calvin és Catharini, de a theologusoknak és hívőknek általános véleménye, hogy az igazi, valóságos tűz és vakmerő állítás lenne ezen nézettől eltérni.

IX. Lessius. div. perf. l. 13. c. 30. Si ignis naturaliter per suum calorem potest affligere spiritum hominis mediante corpore, cur idem ignis ut instrumentum Dei non poterit affligere eundem spiritum sine ullo corpore medio? Corpus enim solum se habet ut medium per quod immediate calor spiritui applicatur, ut eius praesentia vi sentiendi percipiatur. Deus autem non eget aliquo medio: sed facile omnem medii effectum supplere potest. — Ha a tűz hőségével hathat az ember szellemére a test közvetítése folytán, miért ne hathatna mint Isten eszköze test nélkül is? A test csupán mint közvetítő szerepel, Isten azonban semmiféle közegre sem szorul.

X. Toletus in 1. p. q. 64. a. 3.

XI. Marzella de Deo creante disp. 6.

XII. Scheeben. Mysterien des Christenthums. §. 97.

XIII. Pallavicini del Bene l. 1. p. 2. c. V. 3.

XIV. Passaglia. De igne inferno.

XV. Alexander alensis.

XVI. Scotus.

XVII. Durandus.

XVIII. Salmanticenses. — mindnyájan a tűz hatásáról és igaz voltáról beszélnek. Nemkülönbön

XIX. Soto. in 4. dist. affirmat ignem illum esse ejusdem speciei ac noster est.

XX. Palmieri. cf. pneumatologia.

XXI. Hettinger. Apologie des Christenthums. Er ist gleichält an allen Vermögen seiner Seele, wie der im Wüsten-

stand verschmachtende von frischen Quellen träumt, so hält die phantasie ihm vor die Freuden der Auserwählten, tausent und tausendmal führt sein Gedächtniss an ihm vorüber die längst vergangene und ewig gegenwärtige Sünde; Sein Verstand zeigt ihm den endlosen Raum der Ewigkeit, der sich ausdehnt vor ihm ohne jegliche Grenze; Sein Wille verzehrt sich in vergeblicher Reue, in fruchtlosem Anknüpfen gegen sein unerbittliches auf ewig gefestigtes Schicksal. — stb.

— Folyt. köv. —

Dr. Sándorffy Nándor.

Bibliai kóresetek.

IV.

Saul király betegsége.

Nines szánadóbb, alak mint a mélabus megjelenése. A kedélybetegségeknek e szomorú nemét a külső megrázkódta-tó, rendesen kellemetlen behatások eszközlik; s habár az orvosi tudomány a lelki betegségek keletkezésének okait maig is fürkészi; azokat az indulatok és szenvedélyek rendellenes működésébe, melyek a képzelmet s akarati működést zavarják, helyezi. Innen van, hogy a búskomor tetteiben határozatlanságot, önérzetében bántalmakat, nagy lelki fájdalmat tüntet elő, a mit kétségbeesés s nem ritkán öngyilkosság követ, mert a fekete epe meggyül, az agyvelő kóros állapota, a beteges izgatottság emelkedése a lelki kinokat elviselhetetlenné teszi, s azért a megtört kedély nem ritkán áldozatul esik.

Isten igazságos eljárásával teljesen összhangzó az a következtetés, hogy miként a földön már a bűn nagyságát a megbántottak társadalmi állása súlyosbítja; ugy a betegségek, csapások, melyeket a Mindenható mér valakire, vagy gyógyíthatlanok, vagy csak ő szüntetheti meg azokat. Az isteni erő működésének eme példáit látjuk, több esetben, hogy a mely betegséget ő bocsájt egyesekre, bölcsessége szerint intézi el. Így midőn Jehova a vétek miatt Máriát bélpoklossággal megbüntette, mihelyt Mózes megbocsájtott neki, vissza nyerte egészségét; ellenben Giezi bélpoklossága rajta maradt s ivadékain.

Azáriás király poklos lett haláláig, mert a bálvány templomot le nem romboltatá. Ananiás és Száfira hazugság miatt rögtön meghaltak, Elynás család miatt elveszté szemfényét míg vannak betegségek, melyeket a sz. írás értelmezőj sem tulajdonitanak kizárólag Isten büntetésének, hanem természetes következményeknek: s így ezeknek gyógyítására természetes eszközöket is használtak; ezért Saul betegségről a királyok első könyvében ezeket olvassuk: „Az Ur lelke eltávozik Saultól és gyötri vala a gonosz lélek és szolgáló mondák Saulnak; paraucsoljon urunk és szolgálói, kik előtted vannak, keresenek embert, ki hárfán tud játszani. Előhívák Dávidot, Dávid vevén a hárfát, pengeti vala kezével és Saul megeléde és megkönnyebbüle, mert a gonosz lélek eltávozott tőle.”

A héber beszédmód szerint az Isten szolgálóra bocsátott betegséget a gonosz lélek befolyásának tulajdonították, azonban Aranyszáju sz. János szerint e betegség nem volt egyéb, mint buskomorság, mely örültség fokozódik. A buskomorságnak már az ő korban különféle elfajzásait ismerték: voltak, kik folyton rémlátomásban szenvedtek, azt képelték, hogy láng emészti, hogy halálos ítélet alatt állanak, hogy az ember megátadja; mások, hogy a végtagjok hiányzik, halot-

tak, hogy oly nagy bűnösök, miszerint vétkeik bocsánatát sohasem nyerik meg, hogy a gonosz lélek üldözi folyton s nem tudnak tőle menekülni. Ily symptomák mutatkoztak Saul betegségében is. Miután a szerencse és diesség nem kísérelé többé vitéz karját, mert ő hálátlanság és vakmerő elbizakodottságtól elkapatva az ellenségnek nyert győzelmeiket nem az Ur erejének, hanem saját hatalmas karjának tulajdonítá: a szerény ifju Dávid személyében üldözőjét képzelte, a kit többször dárdájával s bérénczei által akart meggyilkolni, midőn a buskomorság a legmagasabb fokig utolérte.

Ha a kedélyi állapot az uralkodó indulat természetének megfelelő módosulásokat idéz elő, akkor még van kilátás a gyógyulásra s ez okból már Celsus korában alkalmazták a vidám hangulatot föllevenítő szereket, eszközöket, mint a szabad természetben, virágos réteken való sétát, a kedves társalgásu baráti kört s a zeneeszközöket; czitherát, hárfát. Ezért jegyzi meg a biblia, hogy Saul szolgálói fölkérék Dávidot a mivelt lelkü ifjut, a ki hárfája mellett zsoltárait zengé el s ez fölütité a mélabus királyt; de nem ritkán e közben is örültség fogta el; mert Dávidot, midőn hárfája mellett énekelt, nem egyszer dárdájával akarta átszurni: ebből kitünik, hogy a mélabust néha örülési rohamok is megtámadják kétségbeesik s magát meggyilkolja, mint Saul, a ki gögjétől elvakítva, saját kardjába dőlt. Ime a felüvalkodás e ritm. természeti indulat mily bajt vont maga után: azért mindig igaz marad Horác intelmé: „Aequam memento in rebus arduis servare mentem.”

Avédik Lukács.

TÁRCSA.

Vida Ágnes

Ugy-e Hámor András nem hajoltál szóra!
Mutattak fejedre, a kopaszodóra,
Öreg vagy már — mondták — mi ütze a lelked,
Hogy vén napjaidra ifju asszony kellett?
Nagy legényfiad a mostohát nem állja,
Az a Vida Ágnes erősen meghánja,
Keserű lesz minden betevő falatja,
Örökös bánattól könnyeit hullatja;
Keserű lesz néki, hogy ki őt szerette,
Istvánfiad legyen örökké mellette,
Ott legyen mellette, s ne szeresse többé;
Élő szemrehányás örökköm-örökké!
Agnesnek szép arca elsvad a gondtul,
S előbb-utóbb vagy te, vagy ő megbolondul.
Aztán egy a vége akármennyi szónak:
Tulajdon házadban állsz tömlőczartónak;
Téged az öregkor dérral már behinte,
Mért tagadjuk? fiad külön legény mint te;
Nem hajoltál szóra, feleségül vetted,
No hát Vida Ágnes ott van most melletted . .

* * *

Lelkem édes apám! — kezdte István szóját, —
Ne tegye ezt, kérem, mindenütt megszólják;
Nem illik már kendhez a fiatal asszony,

A kit maga mellett szép szóval marasszon.
 Vén fején a hajsza iltözött fejébe,
 Tisztes öregségét miért szennyezni be?
 Aztán — ha nem egyéb, — azt mondom meglássa,
 Szegény jó anyámnak nem leszen ő mása.
 Virág a virágöz illik egy esokorban.
 Bizony édes apám nincs már legény sorban.
 Édes anyám teste kün a temetőben
 Nem tud elborlani esöndes pihenőben . . .
 Vissza felel András: Mért beszélsz hiába?
 Nincsen még apádnak sírban a fellába!
 Azt hiszed talán, hogy ilyen ösz fejemmel
 Nem tudok szeretni forró szerelemmel?
 Jól tudom, mi bíztat ellenem ily szóra,
 De esküt is mondok a Mindenhatóra,
 Hogy enyém lesz Agnes, senkié se' máse!
 . . . Szemében a sugár mint a villámlásé . . .
 De István nem mozdult, csak megállt előtte,
 Tenyerével arcát szomorún befődte:
 Gondolkodott hosszan szomorú sorsáról,
 Azután ily hangok keltek ajakáról:
 — Én szeretem Ágnes, ő is szeret engem,
 Oly igaz, hogy a nap ragyog most felettem:
 Szerelmét kimondta, nem egyszer, de százszor,
 Forró esőket adott égő ajakáról.
 Én szeretem Agnes, ő is szeret engem,
 Ne rontson meg minket édes apám lelke!
 Engedelmes fiu, szófogadó voltam,
 Örök életben szavára hajóham;
 Csak ez egyet kérem, leborulva térdre,
 Még a jó Isten is megáldja majd érte! —
 . . . Szólhatsz a viharnak, hogy lecsendesüljön,
 Zúgó tenger habja simává terüljön:
 Magas hegytetőről leomló lavinát
 Egyetlen szavaddal föltarthatod inkább;
 De mit Hámor András föltett az eszébe,
 Nem változtatod meg sem küzdve, sem kérve.
 A mint esöndes este szállott le a tájra,
 S kisütött a holdnak ezüstös sugára,
 Neki indult István az ismerős háznak,
 Emésztő tüzével tébolyító láznak.
 Megállt az ablaknál, még világot látott,
 Tán most veti épen a mennyasszony ágyat;
 Kocogtatott halkán, s nagyokat sohajtott:
 — Nyisd ki lelkem Agnes azt a pitvar ajtót!
 — Nem nyitom ki István, lefeküdni vágyom,
 Megvettem immár puha fehér ágyam.
 Menj haza nyugodtan, és ne keverj szóba,
 Szegény lányt a világ de hamar megszólja!
 Aztán mintha félne a kimondott szótul,
 Éles szava esöndes suttogásra fordul:
 — István! mert apádnak esküszöm hűséget,
 Nem fogok szeretni soha mást, csak téged,
 A mért az oltárnál egymásé nem lettünk,
 Boldog napok fénye ragyoghat felettünk! —
 — Ágnes, lelkem Ágnes! szívzakadva kérlek,
 Csak egy szóra felelj, csak is egy szót kérdek:
 Mért akarsz te velem gyalázatot tenni?
 Édes hitves helyett rossz mostohám lenni!

Nem akarok hinni mende-monda szónak,
 Nem akarom hinni igazán valónak,
 Hogy apámnak pénze esábitott el tőlem,
 S a te lelked ilyen csüföt üz belőlem,
 Ó felelj hát Ágnes, hadd el a játékok.
 Ez a szörnyü tréfa nagyon is elég volt! —
 . . . Csak várja a választ, s szíve nagyot dobban,
 Oda bent a világ már utolsó lobban:
 Sötét lesz az ablak, esend borul a házra,
 Csak a szél a fáknak lombozatját rázza.
 S csak várja a választ, de aztán szívében
 Főlesap az indulat: — Verjen meg az Isten! . . .

*
*
*

Hire futamodott falu hosszat szerte,
 Hogy az öreg Hámort betegség leverte;
 Nagy nehéz betegség, a mi csak úgy támad,
 Hirtelen két lábra és elfut utánad;
 S ha tetőtől-talpig egészséges voltál,
 Hogy nem lész az többé, — a felöl is jót áll.
 Csak alig tíz napja vigalomnak, násznak,
 S már varják a ruhát a fekete gyásznak.
 Szegény Hámor András, hej de nagy kár érte,
 Ifju felesége szívzakadva kérte,
 Hogy ne haljon még meg, ne hagyja itt ötöt,
 Ne szeresse jobban a temető földet,
 Patyolat keblénél, puha két karjánál,
 Forró ajkainak kináló esőkjánál.
 Ágya mellett ülve zokogott napestig,
 (Hét fájdalom szüzet ilyen arezeczal festik.)
 Fekete szemében láznak tüze lobban,
 Könye is kiszáradt a nagy fájdalomban,
 Hámor András ajka nem nyíltott meg szóra,
 Csak rá nézett fájón a szép zokogóra,
 Szája széle mozgott bémán, tehetetlen,
 Azután megállott még az is meredten.
 Sirás, jajveszékélés verte fel a házat,
 Udvaron, szobában siratók tanyáznak.
 Az öreg harangot huzzák a toronyban,
 S a többit utána megkonditják sorban.
 Ragyogó pompával ravatalt emelnek,
 S két pap imádkozik a koporsó mellett;
 Őles viaszgyertyák éjt-napot lobognak.
 Vége-hossza nincsen a keserü szónak.
 Még csak Istvánt várják bujdosó utjából,
 Ki örök bucsút vett az apai háztól;
 Nem maradt egy órát Vida Ágnes mellett,
 Feledni kellett azt a nagy szerelmet;
 Lelkébe tekintvén — elfutott ijedten,
 Nehogy édes apját megutálni kelljen.
 És most lovas futár nyargalt el nyomába,
 Tán megis jön mindjárt a végső órában;
 Vissza tér, hogy apját a sírig kísérije,
 És hogy Vida Ágnes számadásra kérje.
 Ifju özvegy asszony fööltözik gyászba,
 Mint egy kísértet jár a szomorú házba,
 Fekete haját is lebecsátja sarkig,
 Mély szomorúsággal gyászba borul talpig;
 Nem rejti szemektől nagy keservét, buját,
 Azt akarja inkább, hogy nagyon bámulják.

S ihol jön már István, a paripa dobban,
 Vida Ágnes areza sápadni kezd jobban;
 S hogy a ravaltól reszketve kifordul,
 Hámor Istvánt látja a nyíló ajtóbul.
 S mintha éles kések izmaít átjárnák,
 Ingadozni érzi reszkető két lábát;
 Ráborul zokogva mostoha fiára,
 S szívzakasztó hangok jönnek ajakára.
 Zűrzaravos hangok nyögve és sohajtva,
 Megrendül a szíve annak, a ki hallja.
 Lelkére a téboly vet fekete árnyat,
 S önmagára kiált rettenetes vádat:
 — Egymásé leszünk most örökkön-örökké,
 El nem hagyjuk egymást soha-soha többé!
 Te érted öltem meg, — igazságot mondok! . . .
 . . . Kegyelmes nr Isten szánd meg a bolondot . . .

Révai Károly.

Keserű tapasztalat.

(Una brusca esperienza.)

— Novella. —

Egy tudókos kis fiúnak hosszú tengeri utra kellett men-
 nie édes atyjával. Mintán a hajóra szállt, figyelmesen kezdett
 megvizsgálni mindent és kérdést kérdésre intézett atyjához.
 Meglátván a gőzhajón láncra függesztett mentő csolnakot,
 megkérdezte, hogy ugyan mire használják ezt a hitvány kis
 jóságot. —

Annak a hitvány kis jószágnak — válaszolt az atya —
 melyet itt a nagy hajó oldalán himbálni látsz, az a feladata,
 hogy vész idején mentő eszközül szolgáljon a hajón levőknek.

E szavakat hallván a fiú, nem állhatta meg, hogy két-
 kedésében el ne mosolyogja magát.

— Nem hiszed? — kérdezte az atya. Ne engedje az
 Isten, hogy e tekintetben keserű tapasztalatot tégy.

Telt mult az idő. Egy kis sziget közelében oly isszonyu
 erővel tört ki a vihar, hogy a hullámoktól hányt vetett hajó
 szirthez vágódván szétzuzódott.

Mekkora volt a hitetlen kis fiú bámulata, midőn a ka-
 pitánynak a vihart talkiáltó hangját hallotta: „Tengerre a
 csolnakot!” s arra az általa megvetett hitvány kis jószágra
 szálltak mindnyájan, míg a gőzhajó lassanként elsüllyedt a
 vízbe. —

Ez a véletlen esemény meggyőzte arról, hogy csekély-
 rek látszó dolgok sokszor többet érnek, mint a nagyok és
 hogy nem szabad megvetnünk semmit, de semmit, mie-
 lőtt annak haszontalan voltáról meg nem győződünk.

Olaszból Dr. F. A.

Kisebb közlemények.

— **Jegyzőkönyv.** Az erdélyi róm. kath. irodalmi tár-
 sulatnak 1890. évi február hó 19-en tartott LXXII. választ-
 mányi gyűléséről.

Jelen voltak: Dr. Tódor J. alelnök, Dr. Cserni B. ellenőr,
 Butyka S., Ágotha B., Benedek J., Pál A., Pál I., Steinitzer

E. Tamási Á., Dr. Veress F. vál. tagok és Zlamál Á. társul.
 titkár.

1) A mult gyűlés jegyzőkönyvének szokott módon való
 hitelesítése — tudomásul szolgál.

2) Alelnök bemutatja az I. szakosztálynak f. hó 16-án
 tartott gyűlésének jegyzőkönyvét: „Jegyzőkönyv az erdélyi
 róm. kath. irod. társulat I. szakosztályának folyó 1890. év
 február hó 16-án tartott gyűléséről. Jelen voltak: Tamási Á.
 elnök, Steinitzer E., Sándorffy N., Korodi P., Benedek J., Pál
 A., Pál I., Varga S., Zlamál Á. és Butyka S. — Az elnök a
 megjelent tagokat üdvözlővén a gyűlést megnyitja és az
 egybehívást röviden indokolja. És pedig I. Sándorffy N.
 sz. o. tag bejelentette „A pokol tüze” cz. dolgozatát,
 melynek felolvasására fel is kéri. — Az író munkáját a tagok
 figyelmes érdekltsége mellett felolvassa, minék megtörtente
 után meg is éljenezik. Az író ezen munkájában szt. írási idé-
 zetekkel és hivatkozással a szent Atyák és a legjelesebb theo-
 logosokra, valamint a bölcsészet és az élet tapasztalataira is
 támaszkodva azt törekszik kimutatni, hogy a pokoli tűz nem-
 csak metaphoricé, képlelileg értendő, hanem mint valóságos
 anyagi tűz realiter veendő, amint azt a kath. anyaszentegybáz
 is értetni akarja. Dogma gyanánt ugyan nincs kijelentve s
 ép azért, ha valaki azt kétségsbe is vonná vagy határozottan
 tagadná is, — mégsem tekinthető eretneknek. — A szakosz-
 tály tekintettel a munka belbesére, zamatos nyelvezetére,
 irányára és érdekltségére a felolvasónak köszönetet szavaz és
 a dolgozatot a társulat lapjában való kiadásra a választmány-
 nak készséggel ajánlatba hozza. 2. Demeter Imre gyergyó-
 remetei vezértanító-kántor beküldötte — „Kalászatok gyű-
 teménye a népnevelés mezején, vagy is miképen
 kell értelmesen és eredménynyel tanítani” cz.
 dolgozatát a társulat elnökségéhez, honnan további intézkedés
 végett az I. szakosztályhoz tétetett át, mely azt Korodi Pé-
 ternelnek adta ki megbírálás végett. Elnök most őt ennek
 megtételére kéri fel. A bíráló a dolgozatot felolvassa s az arra
 vonatkozó jelentését a következőkben teszi meg. Az értekezés
 tárgya: A paedagogia terén eléggé jártas tanító az elmélet és
 tapasztalat köréből merített észrevételeit adja elé s azután a
 helyes tanítás legszükségesebb kellékeiről beszél, különösen,
 hogy a tanító mindenekelőtt önmagát és tanítványait jól ismerje s a tárgy anyagát kellően ossza be. Legyen tekintettel
 az elme és a szív fejlesztésére és művelésére. Az író dicséret-
 tet érdemel munkásságáért s habár hivatalában elég jártas-
 nak tünik fel, de dolgozata sok gyenge oldallal bír. Az alaki
 kivitel, az irány sok kívánnivalót enged s ép ezért a munkát
 köteles dolgozatnak elfogadhatjuk, de a lapban való kiadását
 nem ajánlom. E bírálatot a gyűlés magáévé téve olyan érte-
 lemben ajánlja a választmányának is. — Több tárgy nem lévén,
 az elnök a tagoknak megjelenésükért köszönetet mond s a
 gyűlést bezárja. K. m. f. Tamási Áron sz. o. elnök. Butyka
 Sándor sz. o. jegyző.” — Örvedetes tudomásul szolgál s a
 választmány a szakosztály ajánlatát elfogadva Sándorffy
 N. „A pokol tüze” cz. dolgozatát a szerkesztő-bizottságnak
 adja át a lapban való közlés végett. — Demeter J. dolgoza-
 tát pedig a társulat levéltárába helyezni rendelni. —

A számvizsgáló bizottság betérjeszti jelentését a pénztár
 állásáról:

1889-ki évben január 1-től december 31-ig összes be-
 vétel 1811 frt 42 kr. összes kiadás 1660 frt 15 kr. Pénztárj
 marad. 151 frt 27 kr.

Az 1889-ki novemb. 6-án tartott zárlattól az 1889-ki deczemb. 31-ig.

I. Bevétel: 1. Tagdíjakban 371 fjt 50 kr. 2. Takó Jánostól dolgozat váltáság fejében 2 fjt. 3. Pályázatokért 3 fjt. 4. Kamat a takarékpénztártól 31 fjt 67 kr. Összesen 408 fjt 17 kr.

II. Kiadás. 1. A Közművelődés 40—52 számaért 286 fjt. 2. A titkárnak 1 fjt. 3. Közművelődés expedálás 8 fjt. 4. Az adóhivatalnak 14 fjt 33 kr. 5. A tőkéhez esatoltatott 31 fjt 67 kr. Összesen 341 fjt.

Bevétel 408 fjt 17 kr. Kiadás 341 fjt. Marad 67 fjt 17 krajezár.

Gyfehérvárt, 1889. decz. 31-én. A pénztár kezelői.

1890. Január 1-től február 19. Bevétel 581 fjt 27 kr. Kiadás 377 fjt 43 kr. Pénztári maradvék 203 fjt 84 kr.

I. Bevétel: 1. Pénztári maradvék 1889-ről 151 fjt 27 kr. 2. Nmság. Püspök ur ajándéka 200 fjt. 3. Nmság Püsp. ur 26 előfizetés 104 fjt. 4. Pályázathirdetésért 4 fjt. 5. Tagdíjak és előfizetések 122 fjt. Összesen 581 fjt 27 kr.

II. Kiadás: 1. Az alapítóke gyarapítására 151 fjt 27 kr. 2. Ujságbélyegekre 47 fjt. 44 kr. 3. Rajnay Ignác ügyvédnek 73 fjt 72 kr. 4. A Közművelődés 1—5 számaért. $\frac{1}{2}$ iv melléklet. 105 fjt. Összesen 377 fjt 43 kr.

A bevétel 581 fjt 17 kr. Kiadás 377 fjt 43 kr. Marad a fenti 203 fjt 84 kr.

Alapítóke 1890. január elsőtől 829 fjt 72 kr. és annak kamatja 890 $\frac{1}{4}$ -től.

Gyfehérvárt, 1890 február 19-én. A pénztár kezelői. Megvizsgálás után igazoljuk. Gyulafehérvárt, 1890. február 19-én. Tamási Áron. Pál Antal. Varga Sándor.

Tudomásul szolgál s egyszersmind megbizsa a választmány a pénztár kezelőit, hogy Rejöd J. ügyvéddel, kinek a régi hátralékosok ellen megkezdett, de Rajnay I. előbbi ügyvéd által felhagyott pert átadta, a pert mielőbb végezzék be s az újabb hátralékosoknak hátralékuk összegét jelző utalványokat küldjenek. —

4. Alelnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Pál I., Tamási Á. és Dr. Veress F. vál. tagokat kéri fel. —

K. m. f.

Zlamál Ágost, titkár.

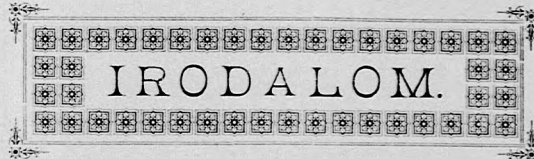
— **Bírósági döntvény káromlás esetében.**

A budapesti kir. tábla büntető osztálya 1889. évi 25.962. sz. alatt következő határozatot hozta:

A ki Jézusról és Máriáról, habár magánháznál, de többek jelenlétében meggyalázó kifejezéseket mond: a kbtk. 51. §-ába ütköző kihágást követ el.

Ügyállás. K. László többek jelenlétében egy magánháiban oly nyilatkozatot tett, hogy „Jézus hetedik fattya volt Márának.” Ezért a szikszói kir. járásbírósg előtt bepanaszoltatott, hol azon indokból, mivel magánháznál, tehát nem nyilvánosan és csupán négy ember előtt tette ezen nyilatkozatot s így közbotrányt nem okozott, a vád alól felmentetett. A bpesti kir. tábla azonban az első bíróság íteletét megváltoztatta és vádlottat a vallás elleni kihágásban bűnösnek mondotta ki és 15. fjt. pénzbüntetésre ítélte következő indokokból. Minthogy a panaszolt kifejezések az eljárás adatai szerint négy, tehát több személy előtt használtattak, minthogy továbbá azok a

tanuk egy része által a lelkésznek elpanaszoltattak, bebizonyítottak volt elfogadandó, hogy a panaszolt kifejezések, habár azok magánháznál használtattak is, többek előtt, tehát nyilvánosan ejtettek ki és közbotrányt okoztak. Ugyan azért vádlottat bűnösnek nyilvánította a kir. ítélő tábla a jelen ítélet szerint, mivel a kérdéses kifejezések Istenre meggyalázó természetűek voltak.

— **Irodalmi jelentés.** Az Áksziómák Gyűjteménye“ ezimű könyv — latin-magyar nyelven — ezelőtt egy évvel jelent meg ezeröttszáz példányban, s a művelt olvasó közönség részéről egy-két kévittel — oly meleg pártolásban részesült, hogy a példányok 7—8 hónap alatt mind elkelték, még pedig mind közvetlenül tőlem, minden bizomány nélkül. Ezen kedvező körülmény és az, hogy a tömeges megrendelések még azután is mind sűrűen folytak, arra bátorítottak engem, hogy többnemű súlyos betegséggem, és nagyon szűk anyagi tehetségem daczára is e mű 2-ik tetemesen javított kiadására vállalkozzam. A mű már sajtotó alatt van s ápril hó végén minden bizonynyal készen lesz. Terjedelme — finom velin papíron s keretézve — 22—23 iv lesz. Ára is marad a régi 2 fjt. vagy 8 intentió. E mű érdekében már most is 12 ezer intentióval rendelkezem. — A mű csupán csak nálam lesz megrendelhető. Fülöp Alajos Nagy-Ernye, Erdélyben, u. p. Sáromberke.

— **A lelképásztorkodás gyakorlati vezérfo-nala** ezimű munkából, mely általános tetszéssel találkoztán, több papneveldeben tankönyv gyanánt használatban van, még néhány példány kapható! Fő előnye e jeles műnek az, hogy kitünő tárgymutatoja segítségével a lelkész egy pillanatot alatt lelheti meg a tájékozást, melyet valamely dologról keres! A munka ára csinos kötésben 3 fjt 40 kr. vagy megfelelő (12) intentio! Kötetlen állapotban 3 fjt vagy 10 intentio. A műre — melyet bé mentve küld — előfizethetni. Dr. Reindl Román plébánosnál, Nagykeresknynben, u. p. Léva (Hontmegye).

— **Irodalmi jelentés.** A közeledő iskola vizsgákra vonatkozólag teljes tisztelettel értesitem a ft. hazai papságot, hogy „Jézus az én kívánságom”, „Magyarország Védasszonya”, „Kath. Zarándoklat” és „Dies értessék a Jézus Krisztus” ezimű imakönyveim szebbnél szebb diszkötésű példányokban megfelelő misententiok fejében még mindig megrendelhetők. Bátorkesz, postahely, (Esztergom m.) márc. 5. 1890. Meisermann Ignác, batorkeszírki plébános.

— **A „Megváltó”.** — Irta dr. Buza Sándor. Ezen 20 nagy, nyomott ivnyi tartalommal, 27 szép, bibliai képpel már 2-ik kiadásban, s összesen 8500 példányban megjelent könyv, mely a 4 evangélista és több, jeles kuttó nyomán Jézus Krisztusnak egész földi életét népies szodorban adja elő és így kedves és hasznos családí olvasmányul szolgál, alulírott helyen megrendelhető. Füzött példány 50 kr.; félvászonkötésben 70 kr.; diszkötésben 90 kr. — A jövedelemből az afrikai, zambézi missio segélyez-

tetik. Megrendelhető: Szatmárt, a Jézustársasági atyák Con-
vietusában.

Beküldettek:

— ARMENIA. Magyar-örmény havi szemle IV. évf. Szamosuj-
vár, 1890. márciusi füzet. Szerkeszti: Szongott Kristóf. Előfizetési
ár egész évre: 4 fjt. félévre 2 fjt.

— A SZEKENMÉGYEI RÓM. KATH. TANITÓEGYLET kelet-
kezésének és fejlődésének története 1879—1889. Nagy-Szeben, 1890.
Összeállították Dományácz Péter és Orelt Lajos. Ara ?

— A KATH. HITTERJESZTÉS LAPJAI képes havi közlöny IX
évfolyamának III. füzeté; megjelenik Nagy-Váradon, szerkeszti No-
gely István; előfizetési ára egész évre 3 fjt.

— EGYETEMES KÖZOKTATÁSÜGYI SZEMLE. 5. szám, szer-
keszti Dr. Jamesó Benedek Budapesten. Előfizetési ára egy évre 4
fjt. félévre 2 fjt.

— „MAGYAR SION“ egyházirodalmi folyóirat, II. füzet Szer-
keszti Dr. Prohászka O. Dr. Walter Gy. Esztergomban.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **MEGHÍVÓ.** Az erdélyi róm. kath. iro-
dalmi társulat első szakosztálya folyó hó 16-án
dél előtt 11 órakor a társulat jerikói hivatalos
helyiségében felolvasó ülést tart, melyre
a társulat tagjait meghívja az elnök.

— **Nyilvános köszönet.** Nagyméltóságu és főtisz-
telendő Lönhárt Ferencz püspök ur, mint a gondos édes apa,
annál is gondosabb atyai bölcseséggel, Mező-Sámsondon a r.
kath. iskola érdekében eddigelé 2 év alatt 421 frtot megha-
ladó összegben kívül engemet is évenként rendszeren segélye-
zett 15—15 frttal az erdélyi egyházmegyei szegény pa-
pok és kántorok alajából. Eme böles atyai gondosságért,
mint a ki tudja, hol kell a sajtó sebre irt tenni, a legkisebb
gyermeki szívvel mondom hálás köszönetet ö Nagyméltóságá-
nak. Mező-Sámsond, 1890. március 4-én, Zsigmond Gáspár.
id. kitanító.

— **Kinevezés.** Szántó Károly baróti káplánnak ne-
veztetett ki.

— **Pályázat.** Püspök Ur ö Nagyméltósága a Széche-
nyi-Kolonics féle alapítványánál megüresedett 63 fjt évi
segélydíjas helyre a közoktatásügyi miniszternek pályázatát
hirdeti ki azzal a felhívással, hogy a pályázók a miniszterhez
címezett folyamodványaikat Püspök Ur ö Nmltsághoz f. h.
31-ig nyújtsák be.

— **Közgyűlés.** A m. vereskeresztgyelet gyfvári fiók-
köre f. h. 9-én a város ház tanástermében közgyűlést tartott,
a melyen Püspök Ur ö Nagyméltósága személyesen végig
elnökölt.

— A „M. Á.“ f. évi 57. számának melléklete
reánk, erdélyi katolikusokra vonatkozólag két érdekes cik-
ket közöl. Az egyikben valaki a brassói katolikus intéze-
tekről működő tanárokat és tanítókat egyengeti, hogy a bras-
sói magyar dalárdának ez idei bőjt első hetére tett táncze-
sélyen részt vettek. — A másik terjedelmes cikkben Feren-

ezí Károly t. barátunk szól őszintén V. M.-nek „A li-
beralizmus dulásai“ című ugyanakesak a „M. Á.“-ban közölt
cikksorozatának XVI-ik közleményére. V. M. a kath.
erkölcsökért lelkesül; roppant fájdalmat okoz neki, ha azo-
kat ő bárhol is nem olyan állapotban látja, mint a hogy
szeretné látni; különösen fáj neki, hogy a liberaliz-
musnak a dulásait még az erdélyi katolicizmus klas-
sikus földjén, Csikban is látja; ebbeli keseríségének papíron
adott kifejezést; de neki szokása az általa látott korrupcio
felett érzett haragjában úgy megnyomni pennáját, hogy az
mindig vastagabban fog, mint a hogy kellene, illetőleg mindig
többet fejez ki, mint a mennyit ő akarna. Így történt az ak-
kor is, a mikor a liberalizmus dulásait Csikban rajzolta. Hi-
báztat ö Csikban közizagztatást, papságot és mindenkit, a ki ke-
nek befolyásuk van a dolgokra azon állapotokért, a melye-
ket ő nem jóknak lát. Illetékes körben találva érezték ma-
gukat s nem tudták a vádokat elhallgatni, mert azok oly
feketítő, hogy igazán nagy baj lenne, ha el bírnák
hallgatni. No de nem is hallgatták agyon, hanem a penna
ellen F. K. is pennát fogott s azt nagy ügyességgel úgy me-
gfordatta, hogy őszintén megvallja, nagyon jól esik nekünk öt
valhatni győztesnek — még legszorgalmasabb munkatársunk-
kal szemben is. A fő- és alispán uraknak hivatalos színezet-
tel mondott nyilatkozataikat hozza fel oly pregnans czáfó-
lérvéktől, hogy azoknak az erejével még azt is purifikálnak
kell kijelenteni, a mit azelőtt a rideg felfogás sötét szemüve-
gön keresztül netán fertőzöttnek látott. — Olyan megyében,
a melynek főispánja hivatalosan azt mondja, hogy boldog emlékü
szülőinek legdrágább hagyományát tagadná meg, ha kath. szent
vallását s annak intézményeit tiszteletben nem tartaná; a melynek
alispánja a betolakodó protestantizmus ellenében megyéjének
nyilatkozik, hogy ők puritán katolikusok s egyházuk-
hoz való ragaszkodásukban senki által nem engedik magukat
felülmúlni, a hol a papság oly féltékenyen őrzi a tiszta kath.
hitkincset: ott nagy veszély nem fenyegethet. A főispán urat
régől fogva van szerencsénk tisztelhetni a statusgyűlések al-
kalmából; az alispán urat a közelebbi statusgyűlésen láttuk
először, de szívünk megtölt gyönyörítéssel az ő egészséges
katolikusága fölött; nem is szabad Csikmegye alispánjának
másnak lenni. — Szidjon V. M. mindent, a mit szidnivalónak
lát; de F. K. se hagyjon Csikon száradni semmit se, a mi
alaptalanul az ő hirnevét rontaná; ha pedig netalántán vala-
mi alapos körülmény is forogna fent, azt közös erővel óperálják
meg gyökeresen. V. M. nem fog nehezteni F. K.-ra. F. K. is
nagyon jóakarattal ir V. M.-ről, illő modorban rektifikálván őt;
s hisszük is, hogy neki is jól esett velünk együtt rektifiká-
lódni. — Mi nem közvetítünk, mert erre sehonnan sem va-
gyunk felhatalmazva, hanem szerkesztői tisztünkél fogva mint
ujságböngészők csakis konstatálunk; reméljük, hogy nem ta-
lálkozunk visszatetszéssel. Éljenek mind a ketten!

Szerkesztői üzenetek.

O. G. Torda. Nem közölhetjük.

K. Gy. Topánfalva. Megkaptuk; majd eligazítjuk a
dolgát; előre is tudhatod: hogyan.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: PAL ISTVAN.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PÁL ANTAL, STRAUBERT ÖDON, ZLAMAL AGOST.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lyc. nyomdában Gyulafehérvárt.